

Tündértánc – könyvborító (Tündérszép Ilona*)

Királylány a tengerben (A három almafi)

Kutya dióbélben (A fehér cica)

Álmodó szörny (A három almafi)

*Az illusztrációk a *Tündértánc* című könyvhöz készültek, a képcímek mellett zárójelben a mesék címei szerepelnek.

Benedek Miklós

MESÉK SZÁRNYÁN

TÓTH ALISA ÉS A TUNDÉRTÁNC

Ismerős világ tárul elénk a fiatal vajdasági származású képzőművész, Tóth Alisa meseillusztrációit szemlélve. A szegény ember olyan, mint A szegény ember, a királykisasszony is pontosan olyan, mint A királykisasszony, és az égig érő fa ágai is éppen úgy kanyarognak az ég felé, ahogyan a képzeletünkben kanyarognak. Mindezek ellenére a képek az újdonság erejével hatnak, hisz az alkotó jól felismerhető szín- és formavilága különleges és szerethető atmoszférát ad az illusztrációknak, amelyek egynémelyike, a hozzá tartozó mese elolvasását követően örökre belefészkel magát a tudatunkba. Tóth Alisa az Újvidéki Egyetem Művészeti Akadémiáján szerzett alapfokú egyetemi diplomát grafikusművész-pedagógus szakon, majd ugyanitt mesterdiplomát újmédia művészet szakon. Jelenleg a Szegedi Tudományegyetem Neveléstudományi Doktori Iskolájának PhD-hallgatója. Kutatási területe a vizuálisképesség, ezen belül a színek, mint a vizuális nyelv kifejező és közlő szerepének a vizsgálata általános iskolás tanulók körében. Tudományos kutatásainak eredményeit számos publikációban mutatta be, nemcsak Magyarországon, hanem nagy tekintélyű külföldi szakfolyóiratokban, illetve konferenciákon is ismertette. Ismeretterjesztő előadásait több alkalommal hallgathatták az érdeklődők, ugyanakkor előadóként pedagógusképzéseken is rendszeresen részt vesz. Képzőművészeti alkotásaival több önálló kiállításán, illetve csoportos tárlatokon találkozhatott a közönség, ugyanakkor meseillusztrációi kötet formájában is megjelentek. Dolgozatunkban vizsgált művei az újvidéki Forum Könyvkiadó Intézet gondozásában megjelent *Tündértánc* című kötetben jelentek meg. A kiadványban vajdasági magyar, bunyevác és szerb népmesékkal találkozhatunk, Molnár Márta válogatásában.

Amit mindenféleképpen meg kell említeni meseillusztrációit vizsgálva, az a dinamika, az akciódús pillanatképek és mozdulatok özöne. Az állóképek megtelnek élettel. A szereplők mindig csinálnak valamit, nyúlnak valami felé, ugranak, szökkennek, vagy csak szemérmesen arcuk elé emelik kezüket, esetleg elmosolyodnak, kacsintanak. Mindezen dinamika nemcsak a formákban ölt testet, hanem a színek is ezt erősítik. A sárga háttér is mozog, mintha a verőfény remegtetné a levegőt, a kék háttérben mintha felhők csatározna a napsugarakkal, és a vakolat színei is vibrálnak a szemünk előtt. Mindez részben az akvarell technikának köszönhető, viszont azt is észre kell vennünk, hogy a háttér dinamikája életre kelti a kép főszereplőit. A képek előtérben, fókuszában egyszerűnek, vagy úgy is mondhatnánk gyerekesnek tűnő alakok

Jóllakott sárkány (Sárkányölő királyfi)

A sünvőlegény és a királyné
(A sünvőlegény)

A sünvőlegény elindult
(A sünvőlegény)

A makacs ló
(Az állatok beszéde)

helyezkednek el, kevés díszítőelemmel, kevés részlettel, elnagyolt arcok, szem, száj, orr és az elmaradhatatlan, jól körülhatárolt arcpír. Utóbbi nemcsak az embereken vehetjük észre, hanem például egy sündisznó arcán is, és így eme piros folt akár a megszemélyesítés egyik eszközeként is értelmezhető. Az imént leírtak alapján kijelenthetjük, hogy az arcok nem tartogatnak meglepetéseket a nézők számára, viszont annál pontosabban fejezik ki a szereplők gondolatait, hangulatát, attitűdjét – a meglepetések inkább a háttérben vehetőek észre a tündérek táncát figyelő kutya és macska alakjában, a tükörben megjelenő szerelmi jelenetben, a horizonton húzódó házsorban, vagy éppen a fal tapétájának mintázatában.

Furcsa helyzetben találja magát a képzőművész egy-egy mese illusztrálásakor. A szereplők adottak, mindenki által jól ismertek, így a rajzoló kénytelen igazodni az elvárásokhoz, persze mindezt a saját elképzelései, képi világa nyomán, egyéni szűrőjén keresztül eresztve valósítja meg. Sokkal nagyobb a felelőssége a megfelelő jelenet kiválasztásánál,

hiszen egy-két képben kell megragadnia a mese szempontjából fontos történéseket. Tóth Alisa nem törekszik a mindent eldöntő, sorsfordító jelenetekre. Képeinek főhőseit leggyakrabban nem hőstettük pillanatában, a bonyodalom legmagasabb fokán örökíti meg, hanem a mellékesnek tűnő jelenetekben. Ezáltal a szereplők közelebb kerülhetnek az olvasókhöz, illetve lehetőséget adnak a nyájasnak, hogy a sorsdöntő jeleneteknél a saját fantáziáját használja, megadva az olvasóknak a szabadságot, amely az olvasás egyik, ha nem az egyetlen célja.

A mesék és Tóth illusztrációi nem mindennapi kombinációt hoznak létre, a rajzok megtekintése után a mesék mellé el sem tudnánk képzelni másféle képi világot, szülő és gyermek egyaránt megtalálhatja benne a számára érdekes és értékes elemeket, és a képek kitűnő mankóként szolgálhatnak az olvasó vagy a felolvasást hallgató számára saját mesevilágának felépítéséhez.

(*Tündértánc: vajdasági népek meséi*. Újvidék, 2015. Forum Könyvkiadó)

Látomás a tükörben (Tündérszép Ilona)

Tolnai Ottó könyve Petar Ćurčić illusztrációival

Fenyvesi Ottó könyve Hangya András rajzaival

Döme Szabolcs könyve Turkál Anna illusztrációival